

**2020 ARALIK AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE
MALATYA EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER**

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	5
1) Dış Ticaret.....	5
2) Enflasyon.....	9
3) İşgücü Piyasası.....	10
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	11
5) Güven Endeksleri.....	12
6) Ödemeler Dengesi.....	13
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	14
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	16
1) Dış Ticaret.....	16
2) Yatırım Teşvikleri.....	18
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	19
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	20
5) Konut Satış İstatistikleri.....	22
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	23
7) Bankacılık İstatistikleri.....	24

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Aralık ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

30 Kasım – 4 Aralık 1. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuran kişi sayısı 712 bin oldu. Piyasa beklentisi başvuru sayısının 775 bin kişi olması yönündeydi
- ABD’de Kasım ayında ISM Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 55,9 ile beklentiler doğrultusunda gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) 57,5 seviyesinde gerçekleşerek beklentileri karşılamadı
- ABD’de Ekim ayında beklenen konut satışları, artış beklentilerine karşın %1,1 azaldı
- ABD’de Kasım ayında tarım dışı istihdam 245 bin artarak 462 bin olan artış beklentisini karşılamadı. Daha önce %6,8 olan işsizlik oranı %6,7’ye geriledi
- Euro Alanı’nda Kasım ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 41,7 seviyesine geriledi
- Euro Alanı’nda Ekim ayında perakende satışlar bir önceki aya göre %1,5 piyasa beklentisinin üzerinde artış gösterdi
- Euro Alanı’nda Kasım ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 53,8 ile piyasa beklentisinin biraz üzerinde gerçekleşti
- OECD, küresel ekonomi için 2020 daralma tahminini %4,5’ten %4,2’ye yukarı yönde revize ederken, 2021 büyüme tahminini ise %5’ten %4,2’ye çekti
- Japonya’da Ekim ayında perakende satışlar bir önceki yıla göre azalış beklentisine karşın %6,4 artış gösterdi
- Çin’de Kasım ayında Caixin İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi 54,9 ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti

7 – 11 Aralık 2. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı 853 bin oldu. Beklenti başvuru sayısının 725 bin olması yönündeydi
- Avrupa Merkez Bankası piyasa beklentisine paralel olarak politika ve mevduat faizinde değişikliğe gitmeyerek %0 ve -%0,5 seviyesinde tuttu
- Euro Alanı ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %12,5 büyüme kaydederken, yıllık bazda %4,3 daraldı
- Almanya’da Aralık ayında ZEW ekonomik güven endeksi, 55 ile beklentilerin oldukça üzerinde değer aldı
- Almanya’da Ekim ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %3,2 ile beklentilerin üzerinde arttı
- İngiltere’de Ekim ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %1,3 imalat üretimi %1,7 arttı

14 – 18 Aralık 3. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı, 885 bin kişi ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %0,4 artarak beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında kapasite kullanım oranı, beklentileri aşarak 73,3 seviyesine yükseldi
- ABD’de Kasım ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %1,1 ile beklentilerin oldukça üzerinde daraldı
- ABD’de Aralık ayı öncü verilerine göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 56,5 ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Aralık ayında Philadelphia Fed İmalat Endeksi 11,1 ile beklentilerin oldukça altında değer aldı
- Euro Alanı’nda Ekim ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %2,1 artarken, bir önceki yıla göre %3,8 azaldı
- Euro Alanı’nda Aralık ayı öncü verilerine göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi 55,5 Hizmetler Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) ise 47,3 seviyesine yükseldi
- İngiltere’de Kasım ayında perakende satışlar, bir önceki yıla göre %2,4 artarken, bir önceki aya göre %3,8 azaldı
- Japonya Merkez Bankası BoJ politika faizini -%0,1 seviyesinde sabit bıraktı

21 – 25 Aralık 4. Hafta:

- ABD’de 3 çeyreklik büyüme rakamı bir revize edilerek %33,4 olarak açıklandı
- ABD’de Aralık ayında Conference Board (CB) Tüketici Güven Endeksi, bir önceki aya göre gerileyerek 88,6 ile piyasa beklentisinin oldukça altında kaldı
- ABD’de Kasım ayı ikinci el konut satışları, bir önceki aya göre %2,5 azalarak beklentilerden fazla azalış göstermiş oldu
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı 803 bin ile 885 bin olan piyasa beklentisinin altında gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında dayanıklı mal siparişleri, bir önceki aya göre %0,9 ile beklentilerin üzerinde arttı
- Euro Alanı’nda Aralık ayı öncü verilerine göre Tüketici Güven Endeksi, -13,9 ile piyasa beklentisinin üzerinde değer alarak biraz toparlandı
- İngiltere ekonomisinin 3 çeyrek büyüme rakamı revize edilerek %16 olarak açıklandı

28 – 31 Aralık 5. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik sigortasına başvuranların sayısı 787 bin ile 833 bin olan beklentinin altında gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında mal ticareti açığı 84,8 milyar Dolar ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında bekleyen konut satışları bir önceki aya göre %0,2 artış beklentisine karşın %2,6 azaldı
- Çin’de Aralık ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), bir önceki aya göre gerileyerek 51,9 seviyesinde gerçekleşti
- Çin’de Aralık ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 55,7 seviyesine geriledi
- Japonya’da Kasım ayı öncü verilerine göre sanayi üretiminde bir önceki aya göre değişim olmadı

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Aralık ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %15,97 oranında, ithalat ise %11,75 oranında artmıştır.

2020 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre;

- İhracat, %15,97 artarak 17 milyar 844 milyon dolar,
- İthalat, %11,75 artarak 22 milyar 411 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, %13,58 artarak 40 milyar 255 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı %79,6,
- Altın hariç İhracatın ithalatı karşılama oranı ise %86,8 seviyesine yükselmiştir.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre %6,26 oranında azalarak 169 milyar 514 milyon dolar, ithalat ise %4,32 oranında artarak 219 milyar 425 milyon dolar olmuştur.
- Altın hariç ithalat %2,4 düşüşle 194 milyar 242 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre %0,57 oranında azalarak 388 milyar 939 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 77,3 olmuştur.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı %77,3, altın hariç karşılama oranı ise %85,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Aralık			Ocak-Aralık		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	15.387	17.844	15,97	180.833	169.514	-6,26
İthalat	20.055	22.411	11,75	210.345	219.425	4,32
Dış Ticaret Hacmi	35.442	40.255	13,58	391.178	388.939	-0,57
Dış Ticaret Dengesi	-4.668	-4.567	-2,17	-29.512	-49.911	69,12
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	76,7	79,6		86,0	77,3	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (8 milyar 247 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (7 milyar 160 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 329 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.854	2.329	25,60	21.607	19.781	-8,45
2	Ham madde (Ara mallar)	6.999	8.247	17,82	85.380	80.290	-5,96
3	Tüketim malları	6.434	7.160	11,27	72.742	68.229	-6,20
	Diğer	99	108	9,40	1.104	1.214	10,03
	Toplam	15.387	17.844	15,97	180.833	169.514	-6,26

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (16 milyar 249 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 422 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 710 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.731	3.422	25,30	26.068	31.812	22,03
2	Ham madde (Ara mallar)	15.074	16.249	7,79	162.530	162.951	0,26
3	Tüketim malları	2.219	2.710	22,11	21.196	24.096	13,68
	Diğer	30	30	-1,07	551	567	2,80
	Toplam	20.055	22.411	11,75	210.345	219.425	4,32

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Aralık ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 15,46 oranında, ithalat ise % 10,70 oranında artmıştır.

2020 yılı Aralık ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 15,46 artarak 16 milyar 923 milyon dolar,
- İthalat, % 10,70 artarak 21 milyar 54 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 12,77 artarak 37 milyar 977 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 80,4 olmuştur.

ÖTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 6,37 oranında azalarak 160 milyar 547 milyon dolar, ithalat ise %3,32 oranında artarak 209 milyar 435 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 1,12 oranında azalarak 369 milyar 982 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 76,7 olmuştur.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Aralık			Ocak-Aralık		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	14.657	16.923	15,46	171.465	160.547	-6,37
İthalat	19.019	21.054	10,70	202.704	209.435	3,32
Dış Ticaret Hacmi	33.676	37.977	12,77	374.169	369.982	-1,12
Dış Ticaret Dengesi	-4.362	-4.132	-5,28	-31.239	-48.887	56,49
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	77,1	80,4		84,6	76,7	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 717 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 882 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 216 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (75 milyar 195 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (65 milyar 546 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (18 milyar 696 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.772	2.216	25,03	20.431	18.696	-8,49
2	Ham madde (Ara mallar)	6.540	7.717	17,99	80.146	75.195	-6,18
3	Tüketim malları	6.187	6.882	11,24	69.744	65.546	-6,02
	Diğer	157	108	-31,48	1.144	1.110	-2,98
	Toplam	14.657	16.923	15,46	171.465	160.547	-6,37

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Aralık ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (15 milyar 250 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 303 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 468 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (156 milyar 131 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (30 milyar 914 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (21 milyar 785 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.709	3.303	21,93	25.767	30.914	19,98
2	Ham madde (Ara mallar)	14.345	15.250	6,31	157.896	156.131	-1,12
3	Tüketim malları	1.936	2.468	27,47	18.492	21.785	17,81
	Diğer	30	34	14,74	550	604	9,80
Toplam		19.019	21.054	10,70	202.704	209.435	3,32

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı (İhracat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.206	1.461	21,11	15.426	14.850	-3,73
2	İngiltere	854	1.070	25,38	10.866	10.894	0,26
3	ABD	658	1.007	53,11	8.057	9.241	14,70
4	Irak	872	882	1,20	8.998	8.072	-10,29
5	İtalya	716	805	12,44	9.299	7.631	-17,94
	Diğer	10.351	11.697	13,00	118.820	109.859	-7,54
Toplam		14.657	16.923	15,46	171.465	160.547	-6,37

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı (İthalat)	Aralık			Ocak-Aralık		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.784	2.356	32,09	18.497	22.020	19,05
2	Almanya	1.843	2.243	21,69	17.978	20.624	14,72
3	Rusya Federasyonu	2.163	1.854	-14,26	22.453	17.108	-23,80
4	İtalya	845	928	9,79	8.612	8.361	-2,91
5	Irak	311	817	163,19	2.518	8.104	221,88
	Diğer	12.073	12.856	6,48	132.648	133.217	0,43
Toplam		19.019	21.054	10,70	202.704	209.435	3,32

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %1,25, bir önceki yılın Aralık ayına göre %14,60, bir önceki yılın aynı ayına göre %14,60 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,28 artış gerçekleşti.

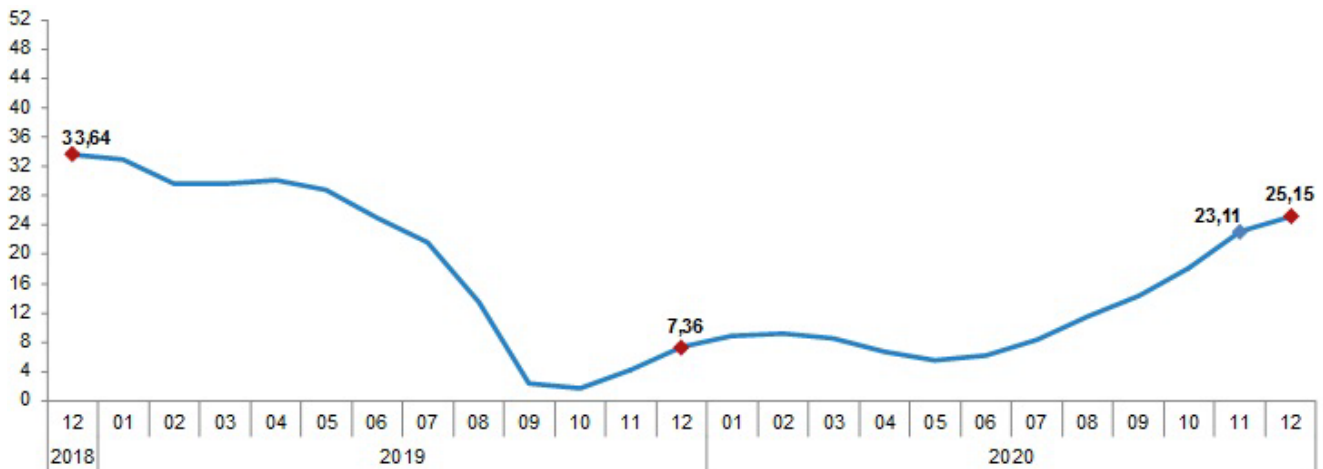
Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %2,36, bir önceki yılın Aralık ayına göre %25,15, bir önceki yılın aynı ayına göre %25,15 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,18 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 391 bin kişi azalarak 4 milyon 5 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,7 puanlık azalış ile %12,7 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,9 puanlık azalış ile %14,8 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Ekim döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 896 bin kişi azalarak 27 milyon 447 bin kişi, istihdam oranı ise 2,3 puanlık azalış ile %43,6 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 242 bin, sanayi sektöründe 82 bin, hizmet sektöründe 684 bin kişi azalırken inşaat sektöründe ise 110 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %17,6'sı tarım, %20,3'ü sanayi, %6,4'ü inşaat, %55,7'si ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 288 bin kişi azalarak 31 milyon 452 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 3,0 puanlık azalış ile %50,0 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Ekim Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 756	62 935	1 179	30 511	31 154	643	31 245	31 781	536
İşgücü	32 740	31 452	-1 288	21 935	21 510	-425	10 805	9 942	-863
İstihdam	28 343	27 447	-896	19 377	19 046	-331	8 966	8 401	-565
Tarım	5 077	4 835	-242	2 824	2 852	28	2 252	1 983	-269
Sanayi	5 666	5 584	-82	4 327	4 267	-60	1 339	1 318	-21
İnşaat	1 638	1 748	110	1 571	1 684	113	67	64	-3
Hizmet	15 963	15 279	-684	10 655	10 243	-412	5 308	5 036	-272
İşsiz	4 396	4 005	-391	2 557	2 464	-93	1 839	1 541	-298
İşgücüne dahil olmayanlar	29 016	31 483	2 467	8 576	9 645	1 069	20 440	21 839	1 399
İşgücüne katılma oranı (%)	53,0	50,0	-3,0	71,9	69,0	-2,9	34,6	31,3	-3,3
İstihdam oranı (%)	45,9	43,6	-2,3	63,5	61,1	-2,4	28,7	26,4	-2,3
İşsizlik oranı (%)	13,4	12,7	-0,7	11,7	11,5	-0,2	17,0	15,5	-1,5
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,7	14,8	-0,9	13,2	12,9	-0,3	21,4	19,2	-2,2

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Aralık ayında bir önceki aya göre 0,2 puan düşerek yüzde 75,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 75,3) göre 0,1 puan artarak yüzde 75,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	66,0
Temmuz	76,2	70,7
Ağustos	76,6	73,3
Eylül	76,3	74,6
Ekim	76,4	75,4
Kasım	77,2	75,8
Aralık	77,0	75,6

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %11 arttı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yıllı) incelendiğinde, 2020 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %4,6, imalat sanayi sektörü endeksi %11,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %7,5 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre %1,3 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %0,3 ve imalat sanayi sektörü endeksi %1,5 artarken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,1 azaldı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

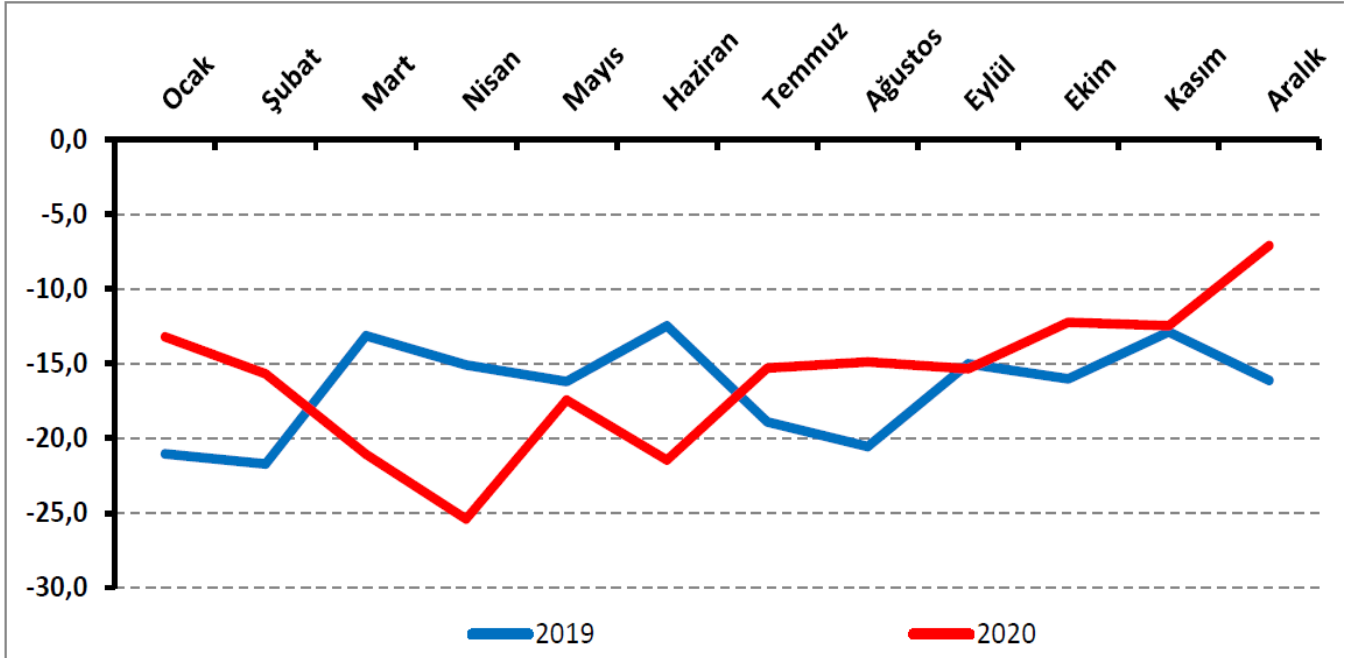
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

Aralık ayında -7,1 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 5,4 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 9,0 puan artmıştır. TEPE değerinin geçen yıla göre artmasında, hem geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimi hem de önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşmeler etkili olmuştur. Yıl sonuna doğru görece olarak iyileşme görülse de TEPE, 2020 yılının tamamında negatif değer almıştır.

TEPE değerleri aylar itibarıyla incelendiğinde, endeks değerlerinin 2020 yılı Mart, Nisan, Mayıs, Haziran ve Eylül ayları dışında 2019 yılının aynı dönemlerine göre daha yüksek olduğu izlenmektedir. TEPE'nin 2020 yılı ortalaması -16,0 puan iken, 2019 yılı ortalaması -16,6 puandır. Diğer bir ifadeyle, perakende sektörü güveninde bir önceki yıla kıyasla olası bir iyileşmenin COVID-19 salgın süreci nedeniyle sınırlandığı değerlendirilmektedir.

Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

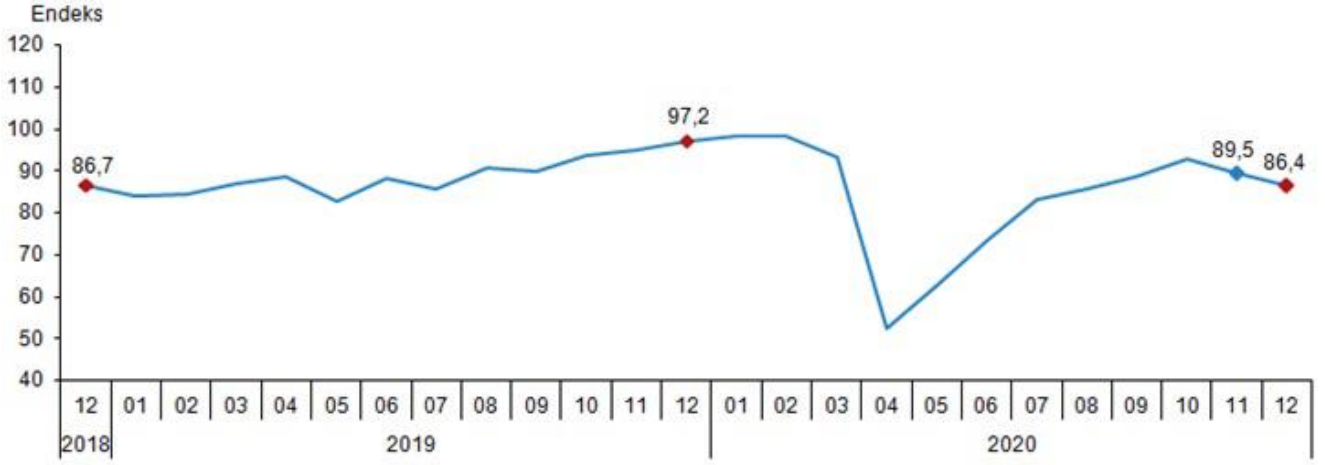

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Kasım ayında 89,5 iken, Aralık ayında %3,5 oranında azalarak 86,4 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Hizmet sektörü güven endeksi bir önceki aya göre Aralık ayında %9,2 oranında azalarak 70,4 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %7,8 oranında azalarak 87,6 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %7,2 oranında azalarak 73,3 değerini aldı. Tüketici güven endeksi aynı seviyede kalarak 80,1 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %2,8 oranında artarak 110,4 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

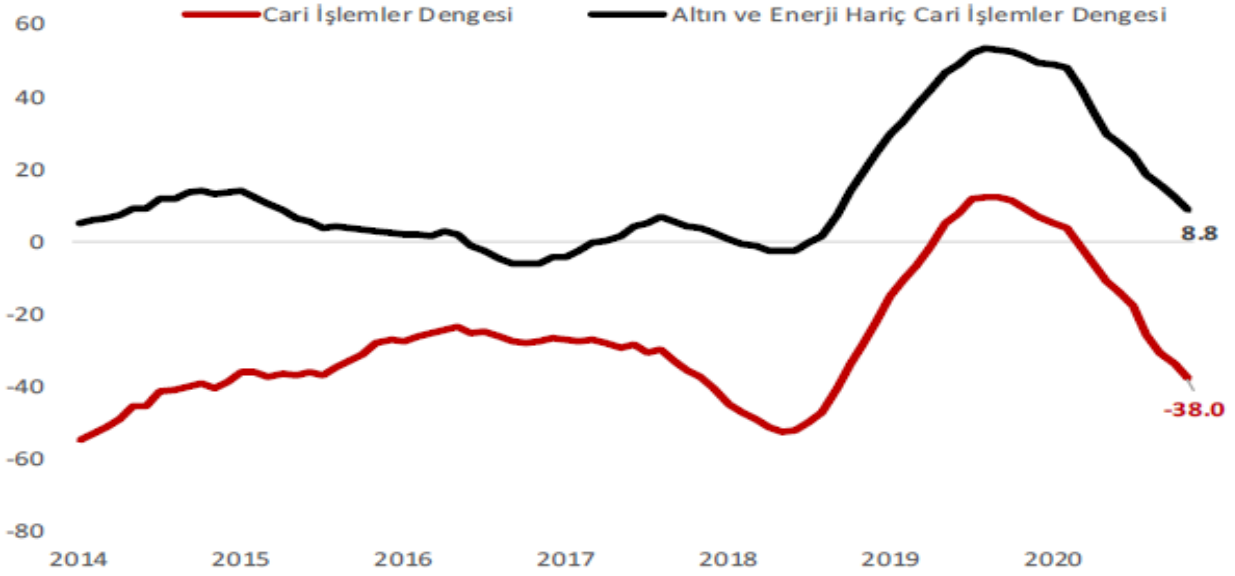
6) Ödemeler Dengesi

2019 Kasım’da 15,0 milyon dolar olan cari işlemler açığı 2020’nin aynı ayında 4,1 milyar dolar oldu. Bu dönemde altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası 4,1 milyardan 632 milyona indi. Böylece Kasım itibarıyla 12 aylık toplamda genel cari işlemler dengesi 38,0 milyar dolar açık verirken, enerji ve altın hariç cari denge 8,8 milyar dolar fazla verdi.

Kasım’da hem hizmet dengesindeki hem de dış ticaret dengesindeki bozulma dikkat çekti. Hizmet dengesinde Kasım 2020’de yıllık bazda %72,3 kayıp yaşanırken, dış ticaret açığı dört katına yükseldi. 2019 Kasım’da 2 milyar dolar olan hizmet dengesindeki fazla 2020 Kasım’da sadece 555 milyon dolar olurken, kaybın önemli bir kısmı seyahat gelirlerindeki azalıştan kaynaklandı. Diğer bir önemli kaleme ise taşımacılık oldu. Dış ticaret tarafında ise altın dışındaki ana kalemlerde de dengenin bozulduğu görüldü. Bununla birlikte, gelir kalemlerindeki çıkışların azalması cari dengenin bozulmasını Kasım’da da sınırladı. 2019 Kasım’da 1,2 milyar dolar açık veren birincil gelir hesabında 2020’nin aynı döneminde 835 milyon dolar tutarında bir açık oluştu.

Finansman tarafında Kasım’da sermaye girişleri olsa da uzun vadede net borç ödeyici eğilim sürdü. Bu dönemde 299 milyon dolar net doğrudan yabancı yatırım girişi kaydedilirken, net portföy yatırımlarında 1,3 milyar dolar giriş meydana geldi. Uzun vadeli dış borçlarda 1,1 milyar dolar net ödeme yapılırken, kısa vadeli dış borçlarda 1,3 milyar dolar nete borçlanmaya gidildi. Kasım’da bankacılık sektörünün uzun vadeli dış borç çevirme oranı %85,3 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %67,2 ve %80,4 seviyelerinde oluştu. Kasım itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları bankacılıkta %79,9, diğer sektörlerde %65,0 ve toplamda %73,4 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlarla, resmi rezervlerde 145 milyon dolar net azalış gerçekleşirken, net hata-noksan kaleminde 3,0 milyar dolar giriş gerçekleşti.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Kasım ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %15,51 azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %15,51 kurulan kooperatif sayısı %28,93 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %11,58 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %22,05 kapanan kooperatif sayısı %95,71 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %25,27 oranında azalmıştır.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %12,13 artış oldu.

- 2020 yılı Kasım ayında, 2019 yılı Kasım ayına göre kurulan şirket sayısı %12,13 kurulan kooperatif sayısı %10,78 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %11,13 oranında artmıştır.
- 2020 yılı Kasım ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %5,02 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %9,82 kapanan kooperatif sayısında %95,59 azalış olmuştur.

2020 yılının ilk onbir ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %21,75 oranında arttı.

- 2020 yılının ilk onbir ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında 21,75 kurulan kooperatif sayısında %31,66 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %30,78 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk onbir ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %11,00 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %14,39 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında %26,18 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	KASIM 2020	EKİM 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	KASIM 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- KASIM (11 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	8.669	10.260	-15,51	7.731	12,13	76.253	92.841	21,75
	Kooperatif	113	159	-28,93	102	10,78	1.058	1.393	31,66
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.397	2.711	-11,58	2.157	11,13	21.332	27.899	30,78
Tasfiye	Şirket	996	1.158	-13,99	1.071	-7,00	11.411	12.386	8,54
	Kooperatif	28	68	-58,82	45	-37,78	760	368	-51,58
Kapanan**	Şirket	983	1.261	-22,05	1.035	-5,02	10.996	12.206	11,00
	Kooperatif	3	70	-95,71	68	-95,59	764	564	-26,18
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.304	1.745	-25,27	1.446	-9,82	17.191	19.665	14,39

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Aralık Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 ARALIK			1 OCAK - 31 ARALIK		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	40,75	495,03	1114,89	436,94	1.755,45	301,76
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	819,50	429,26	-47,62	14.856,63	15.132,75	1,86
Demir ve Demir Dışı Metaller	39,24	55,48	41,39	1.646,27	583,05	-64,58
Deri ve Deri Mamulleri	44,74	0,00	-100,00	99,01	88,38	-10,74
Diğer Sanayi Ürünleri	0,00	1,09		12,09	1,84	-84,78
Elektrik Elektronik	848,12	684,15	-19,33	9.551,02	9.016,97	-5,59
Fındık ve Mamulleri	1.116,04	892,72	-20,01	6.623,99	8.261,85	24,73
Halı	4,37	0,00	-100,00	202,45	59,57	-70,58
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	9.788,49	30,72	-99,69	107.742,08	19.279,62	-82,11
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	836,83	957,35	14,40	8.852,45	9.357,90	5,71
İklimlendirme Sanayii	184,18	1.006,64	446,54	874,23	3.669,55	319,75
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	293,64	333,82	13,68	1.984,91	3.218,80	62,16
Kuru Meyve ve Mamulleri	15.599,02	18.098,94	16,03	149.920,04	151.419,64	1,00
Madencilik Ürünleri	23,78	152,35	540,78	1.416,62	408,56	-71,16
Makine ve Aksamları	781,85	1.218,50	55,85	8.952,50	17.828,85	99,15
Meyve Sebze Mamulleri	442,73	421,55	-4,79	2.558,77	6.398,57	150,06
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	244,53	183,11	-25,12	3.719,83	2.432,35	-34,61
Mücevher	0,00	0,00		0,09	0,00	-100,00
Otomotiv Endüstrisi	3,04	8,80	188,97	227,83	838,83	268,18
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,49		151,11	18,36	-87,85
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	1.317,33	2.149,99	63,21	37.864,88	30.031,48	-20,69
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		102,05	0,00	-100,00
Tekstil ve Hammaddeleri	1.018,56	1.475,25	44,84	17.654,58	16.304,89	-7,65
Tütün	0,00	0,00		20,51	0,00	-100,00
Yaş Meyve ve Sebze	23,59	800,83	3294,66	2.185,84	4.968,08	127,28
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	10,68		20,66	71,86	247,87
TOPLAM	33.470,34	29.406,74	-12,14	377.677,37	301.147,19	-20,26

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Aralık ayı ihracat tutarı yaklaşık 29,4 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Aralık ayının ihracat rakamı olan 33,4 milyon Dolara göre %12,14 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 12 aylık toplam ihracat tutarı ise 301,1 milyon Dolar olup 2019 yılı 12 aylık ihracat tutarı olan 377,6 milyon Dolara göre %20,26 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran	13.694.540	5.162.443	370.931	134.585
Temmuz	11.279.262	3.964.575	468.339	206.398
Ağustos	20.167.551	6.326.662	999.657	419.248
Eylül	30.991.300	9.391.582	1.063.838	444.466
Ekim	31.183.509	9.660.499	1.507.821	560.548
Kasım	29.868.813	9.461.958	757.281	243.947
Aralık	28.510.926	8.553.332	1.196.083	445.105
Toplam	266.912.892	90.620.103	9.837.838	3.760.469

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs	6	4	46	56	657	346
Haziran	2	4	45	41	225	28
Temmuz	10	11	101	646	573	1.117
Ağustos	9	7	66	71	832	140
Eylül	11	13	49	487	1.683	1.277
Ekim	11	9	285	168	892	383
Kasım	8	7	34	77	410	621
Toplam	78	91	1.103	3.102	7.053	7.929

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Kasım Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 KASIM (BİR AYLIK)									2019 KASIM (BİR AYLIK)						
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
36	2	18	2	1	3	0	6	19	0	11	3	0	4	0	7

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)									2019 OCAK-KASIM (ONBİR AYLIK)						
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
434	22	198	50	4	57	1	65	301	11	155	33	1	41	5	84

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	1.611
Haziran	5.520	3.281	5.203	4.379
Temmuz	5.651	14.359	11.010	2.394
Ağustos	2.791	15.141	2.756	2.807
Eylül	3.848	11.072	9.158	3.112
Ekim	16.979	29.973	4.570	4.890
Kasım	7.340	25.853	2.562	2.257
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	37.421

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	4.169
Haziran	4.164	5.954	8.339	2.622
Temmuz	4.185	6.794	12.586	2.169
Ağustos	4.278	7.445	10.657	2.924
Eylül	4.175	14.184	9.573	2.214
Ekim	6.352	9.599	6.369	3.132
Kasım	4.143	13.098	7.400	3.365
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	43.272

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478	600	1.186	1.786
Temmuz	370	530	900	593	1.302	1.895
Ağustos	431	660	1.091	460	991	1.451
Eylül	498	874	1.372	328	781	1.109
Ekim	452	835	1.287	369	718	1.087
Kasım	552	692	1.244	354	698	1.052
Aralık	828	1.005	1.833	420	608	1.028
Toplam	4.758	6.979	11.737	4.279	8.408	12.687

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs	2	1	48	1
Haziran	0	4	55	1
Temmuz	1	1	54	8
Ağustos	1	0	46	0
Eylül	1	0	56	4
Ekim	3	0	50	1
Kasım	3	1	47	4
Aralık				
TOPLAM	29	10	540	27

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

7) Bankacılık İstatistikleri

Tablo 10: Malatya’da Mevduat İstatistikleri (Bin TL)

Tür	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (Döviz Tevdiat Hesabı)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (Döviz Tevdiat Hesabı)	Toplam Mevduat
2019 Aralık	6.556.641	3.574.836	2.981.805	1.428.439	1.038.436	390.003	7.985.080
2020 Mart	7.391.382	4.011.199	3.380.183	1.775.588	1.275.327	500.261	9.166.970
2020 Haziran	8.356.982	4.553.679	3.803.303	2.201.713	1.567.502	634.211	10.558.695
2020 Eylül	9.216.259	4.167.284	5.048.975	2.079.392	1.410.109	669.283	11.295.651

Kaynak: BDDK

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TÜİK
- TEPAV
- TSKB
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu